

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

De Degradatione, seu Depositione. Cap. III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

Bald. in l. 2. num. 9. C. de sacros. eccl. quod nuncijs Curie secularis potest citare laicum existentem in ecclesia: sed contrarium est verius ex cap. decet de Immun. eccl. in 6. ibi, omnis in eis secularium iudiciorum strepitus conquiescat; unde etiam citatio prohibetur, a qua iudicium incipit §. fin. Instit. de Pœn. tem. litig. & est fundamentum ordinis iudiciarij, ut dicit Marant. de ord. Iudic. par. 6. tit. de citat. num. 1. quare ordinarij iure merito prohibere possunt, ne absque eorum licentia in locis immunibus citationum executio fiat iuxta d. cap. decet §. ordinarij, & tunc non solet eiusmodi licentia concedi, nisi pro reliquis locis immunibus extra ecclesie corpus existentibus, ut observat Sperell. dec. 51. num. 26. in fin.

S V M M A R I V M.

- 1 Degradatio duplex est, alia verbalis, alia realis.
- 2 Quae solemnitas requiratur in degradatione verbali, quando fit ad effectum, ut sequatur degradatio actualis.
- 3 Degradatio Clerici minoribus ordinibus, vel tonsura insigniti non est in usu.
- 4 Quid importet degradatio, quae non fit ad effectum, ut sequatur actualis.
- 5 Degradatio actualis est executio degradationis verbalis.
- 6 An degradatio actualis possit ab Episcopo non consecrato exerceri, & quid de verbali.
- 7 Iudex secularis in causa heresis, vel alterius mere ecclesiastici criminis cognoscere non potest.
- 8 Quid in alijs causis mixti fori.
- 9 Et quid si Episcopus ipse vult exequi suam sententiam, & simpliciter implorat familiam.
- 10 Saecularis magistratus sub poena excommunicationis cogitur ad praestandum auxilium ecclesiastico Iudici.
- 11 Quid si constaret de iniustitia sententiae Iudicis ecclesiastici.
- 12 In quibus casibus ad degradationem devenitur.
- 13 In quo differat anathema ab excommunicatione.
- 14 An Episcopus possit dispensare cum degradato solemniter.
- 15 Qua poena puniatur offendens Vicarium Episcopi.
- 16 An Clerici, qui ad triremes damnantur, sint degradandi.
- 17 Sacerdotes ad triremes transmitti non debent, nisi pro maxima causa.
- 18 Si Clerici sint nobiles, poena corporalis commutari potest in pecuniariam.
- 19 In Regno Francia poena trirerum contra clericos non imponitur.
- 20 Laicus nobilis an possit ad triremes, vel alias poenas ignominiosas damnari.
- 21 Qua poena puniantur nobiles pro simplici homicidio.

CAP. III.

De Degradatione, seu depositione.

- D**uplex est degradatio: alia verbalis, alia realis, seu actualis. Verbalis dupliciter considerari potest: si enim fiat ad effectum, ut sequatur degradatio actualis, tunc importat priuationem executionis ordinum, officiorum, ac beneficiorum ecclesiasticorum, ac privilegij clericalis absq; spe restitutionis *cap. degradatio de Pen. in 6. Sylu. in ver. degradatio Bonacin. de Censur. disput. 4. pun. vn. num. 2. & in hac requiruntur solemnitates, de quibus in cap. Felix, & ibi glos. 15. q. 8. videlicet ut Presbyter a sex Episcopis, & Diaconus, vel Subdiaconus a tribus praeter propriu Episcopum degradentur, et obseruat Barbof. de offic. & pot. Episc. par. 3. ell. 110. num. 22: sed hodie sufficiunt tot Abbates vsu mitrae, & baculi habentes, vel aliq; personae in ecclesiastica dignitate constitutae, ac iuris scientia commendabiles *ex dispositione Concilij Triden. sess. 13. de ref. cap. 4.**
- Supradicti vero Episcopi, vel Abbates, aut Praelati causam huiusmodi degradationis vna cum proprio Episcopo cognoscere debent uti iudices, ut d. Sylu. in ver. degradatio nu. 3 & alij, quos refert, & sequitur Bonacin. loco citato n. 13. & si discordant in pronunciando, sufficit maior pars Syl.

ibidem Clar. in d. fin. q. 74. vers. sed quero. quod procedit respectu Diaconi, vel Subdiaconi: no autem respectu sacerdotis, contra quem sententia degradationis proferenda est nemine discrepate per tex. in cap. 3. de sent. & re iud. ut dicit Doctores apud Barbof. d. all. 110: num. 28.

- Verum in degradatione eorum, qui minores dumtaxat ordines receperunt, sufficit proprii Episcopi sententia sine aliorum Episcoporum, aut Praelatorum presentia per text. in d. cap. degradatio de Pen. in 6. notat tamen Bonac. d. disp. 4. pun. vn. nu. 18: quod degradatio Clerici minoribus solum ordinibus, vel tonsura insigniti non est in vsu.
- Si vero talis degradatio non fiat ad hunc effectum, ut sequatur actualis, tunc perpetuo priuat clericum ordinum ministerio, siue executione *cap. at si clerici. de Iud. Bellet. in Disquis. cleric. tit. de fauor. cleric. person. d. 10. nu. 4. Piafec. in Prax. Episc. par. 2. cap. 4. num. 93. Barbof. d. par. 3. all. 110. num. 1. a qua Episcopus non potest dispensare, nisi ubi talis pena imposita fuerit pro adulterio, vel alijs criminibus minoribus, vel saltem non maioribus: vel nisi in sententia huiusmodi facultatem sibi reseruaerit d. cap. at si clerici d. de adulterijs Specul. lib. 1. tit. de legat. d. nu. ostendendum est num. 7. Bellett. loco cit. nu. 9: Nau. cons. 2. de Iud. Bonacin. de Censur. d. disp. 4. pun. vn. num. 4 & haec proprie dicitur potius depositio, quam degradatio Clar. d. q. 74. Bellett. num. 4: Piafec. d. par.*

d. par. 2. cap. 4. num. 93. & de hac intelliguntur iura in dubio, cum loquantur de depositione Sylu. in ver. degradatio num. 2. Bellett. ubi supra num. 5. Pinsec. loco cit. Bonac. d. pun. un. num. 7. Barbof. d. all. 110. num. 9. & in tali casu non requiruntur supradictæ solemnitates, sed solus Episcopus procedit Clar. d. q. 74. vers. sed quero. nec amittitur priuilegium canonis, & fori, ut dicunt Doctores apud Barbof. loco cit. num. 3. nisi beneficiū, nisi clericus per sententiam priuatur Layman. in Theol. mor. lib. 3. traēt. 5. cap. 5. num. 2. differt verò à suspensione, quia suspensio est priuatio eorumdem simpliciter, vel ad tempus, sed non perpetuò Sylu. in ver. degradatio num. 1.

Colligitur autem hæc distinctio ex d. cap. at si Clerici S. de aduiterijs ex. de Iudic. ubi dicitur, quod non debet Episcopus quelibet depositum pro suis excessibus Iudici seculari tradere.

5 Degradatio verò actualis est executio degradationis verbalis, de qua supra diximus, quando videlicet clericus post degradationis sententiam personaliter priuatur, exiit, & spoliatur ordinibus ecclesiasticis per detractionem clericalium insignium, ac traditur Iudici seculari puniendus Sylu. in ver. degradatio n. 1. Bellett. d. S. 10. nu. 5. & alij apud Barbof. d. par. 3. all. 110. num. 4. & in hac Episcoporum, aut Prelatorum numerus non requiritur, sed sufficit solus Episcopus iuxta communem Doctorum sententiam: quia iam prius degradatus est Sylu. in

ver. degradatio num. 1. in fin. Layman. in Theol. mor. lib. 3. traēt. 5. c. 5. nu. 4. hæc tamen degradatio actualis exerceri debet ab Episcopo consecrato: quia est actus episcopali ordini ex ecclesiæ institutione annexus iuxta glos. commun. receptam in cap. transmissam ver. de talibus ex. de elect. Layman. ubi supra num. 5. Barbof. d. par. 3. all. 110. nu. 24. secus est in degradatione, seu depositione verbali; ad hanc enim Episcopus etiam non consecratus per se, vel Vicarium generalem deuenire potest, cum sit actus solius jurisdictionis iuxta Cont. Trident. sess. 13. d. cap. 4.

7 Obserua tamen, quod Iudex secularis in causa heresis, vel alterius merè ecclesiastici criminis cognoscere non potest, sed solum exequi secundum latam sententiã à Iudice ecclesiastico cap. ut inquisitionis de Heret. in 6. Grsuat. ad Vestr. in Prax. lib. 8. cap. ult. nu. 41. Sbroz. de Vis. Episc. lib. 2. q. 190. num. 9. Barbof. de offic. & pot. Episc. par. 3. all. 107. num. 27. & alij communiter. in ceteris verò causis mixti fori potest petere à Iudice ecclesiastico processum, ut eius iustitiam cognoscat: immò potest de nouo processum formare: & postea reum sibi traditum punire, quia in tali casu Iudex laicus iudicat ut in subditum Add. ad Quærant. in ver. Abortus littera B. & est communis opinio, ut dicit Clar. d. fin. q. 96. vers. quero etiam: quãuis contrarium teneat Bonacin. de Censur. in partic. disp. 1. q. 20. pun. 3. d. 3. num. 3. secus esset, quã-

do Episcopus ipse vult exequi suam sententiam puniendo secundum canones, & simpliciter implorat a magistratu seculari familiam; quia tunc secularis in nullo dicitur exequutor, sed solummodo accomodat familiam, ut post Abb. & alios d. Alciat. in cap. perniciosam num: 120. de offic. ordin. Genuens. in Prax. Archiep. cap. 36. nu. 2. quod procedit etiam in civilibus causis iuxta l. Episcopale in fin. C. de Episc. aud.

10 Compellitur autem secularis magistratus ad praestandum auxilium sub poena excommunicationis, donec debitam ecclesiastico Iudici obedientiam exhibuerit *Granat. ad Vestr. in Prax. lib. 8. cap. ult. nu. 40. Bonacin. de Censur. in part. disp. 1. q. 20. pun. 3. S. 2. n. 3. Barbof. d. par. 3. all. 107. num: 23.*

11 Addunt tamen Doctores, quod si constaret de iniustitia sententiae Iudicis ecclesiastici, vel si pēdeat legitima appellatio ad superiorē, Iudex secularis auxilium praestare nequaquam tenetur *Sbrozz. de Vicar. Episc. lib. 2. q. 190. num. 6. 7. & 11. Bonaccin. ubi supra pun. 3. §. 3. num. 4.*

12 In tribus autem casibus ad huiusmodi degradationem de iure devenitur secundum glos. in cap. ad abolendam ver. relinquatur de Heret. videlicet in crimine heresis iuxta cit. cap. ad abolendam. Secundò in falsario litterarum. Papae cap. ad falsariorum de crim. fals. Tertio propter calumniam, seu cōtumaliam illatam proprio Episcopo cap. si quis sacerdotum §. 1. q. 1. dummodo qui calumniam

intulit, sit incorrigibilis glos. in cap. cum non ab homine de Iudic. Sylu. ubi supra num: 4. & ita communiter tenetur, ut dicit Clar. in d. §. fin. q. 36. vers. hinc infertur; in alijs tamen casibus haec qualitas incorrigibilitatis non requiritur secundum Barbof. de offic. & pot. Ep. p. 3. all. 10. numer. 12. quamvis alij apud Bellett. loc. cit. d. §. 10. num: 6. contrarium sentiant.

Dicitur verò incorrigibilis ad effectum ut per potestatem secularem clericus iudicetur, & comprimatur, si fuerit servata forma cap. cum non ab homine de Iud. ut ibidem dicit Alciat. n. 125. Barbof. nu. 7. & alij communiter, videlicet quod primò sit depositus, secundò excommunicatus, tertio anathematizatus, & adhuc in contumacia sua perseveret, ut notat etiam Boss. tit. de for. compet. num: 132.

Obserua tamen, quod hodie huiusmodi poena degradationis etiam ad alia delicta extenditur, videlicet si clericus sodomiam exerceat per constitutionē Pij V. incip. Horrendum, quam refert Quarant. in ver. Sodomia: aut si de crimine falsae monetae culpabilis reperiat ex constitutione Urbani VIII. Incip. In suprema pastorali specula, relata per Vulp. in Prax. iudic. cap. 42. num. 29. Ric. in collect. dec. 3312. par. 8. Item propter abortum fetus animati ex constitutione Sixti V. incip. Effrenatam, relata per Quarant. in ver. Abortus, similique degradatione punitur qui ad sacrum presbyteratus ordinem non promo-

tus missam celebrare, aut sacramentalem confessionem audire ausus fuerit *ex constitutione Clementis VII. Incip. Etsi alias, quam refert Piafec. in Prax. Episc. par. 2. cap. 4. num. 9.* hac eadem poena puniri potest sollicitans mulieres in confessione, si delicti grauitas id exposcat *ex constitutione Gregory XV. incip. Vniuersi Domini: gregis, relata per Bonacino. 1. in tract. de mer. & oblig. de nunc. disp. 6. pun. 3. num. 22. vt in suis locis fufius tractabimus.*

Addit DD. quod Clericus etiam in alijs casibus est degradandus non expectata incorrigibilitate, videlicet si committat homicidium qualificatum, vt per insidias, & industrialiam, seu proditorium, parricidium, fratricidium, Assassiniū, vel si ecclesiam incēdat, aut eam spoliēt rebus deputatis ad seruitium Diuinū, vel si occidat suum Episcopum, vel committat delictum valde perniciosum reip. siue plura delicta atrociora, vt plura latrocinia, homicidia, falsitates &c. quia in his casibus ecclesia non potest clericos congruē punire propter defectum poenae, nisi tradendo eos Curiae seculari. *Syl. in ver. degradatio nu. 4. Bellett. tit. de fauor. cler. pers. §. 10. nu. 6. vers. Quintus in homicidijs Alciat. in cap. cum. non ab homine num. 21. & seq. de Iud. Bonacino. d. disp. 4. pun. vn. num. 2. & hanc esse magis communem dicit Clar. in §. fin. quest. 36. vers. scias etiam, & vers. pariter etiam & alij apud Ricc. in Prax. for. eccl. p. 4. ref. 122. Alij tamen sentiunt, clericum in*

his, & similibus casibus non esse degradandum, sed detrudendum in perpetuum carcerem; quia ad degradationē non est deueniendū nisi in casibus à iure expressis, *vt Boss. in tit. de for. compet. Barbosa. de offic. & potest. Episc. par. 3. d. all. 110. num. 13. & alij, quos refert, & sequitur Dian. par. 3. tract. 1. ref. 16.*

¹³ Quæres 1. in quo differt anathema ab excommunicatione? Resp. quod anathema infertur aduersus eos, qui ex grauissimo aliquo delicto detestabiles sunt, & maledicti, & de quibus non est spes, quod reducantur ad penitentiam, & sic merito infligitur tamquam quid extremum; excommunicatio verò infertur aduersus eos, de quibus est spes, quod poeniteant *Alciat. in d. cap. cum non ab homine num. 109.*

¹⁴ Quæres 2. an Episcopus possit dispensare cum degradato solemniter? Resp. negatiuè, sed hoc spectat tantum ad summum Pontificem *citedo 2. q. 6. Ricc. in Prax. p. 2. ref. 221. Piafec. in Prax. Episc. par. 2. cap. 1. num. 13. vers. Quarto reseruatur, nisi constet de nullitate degradationis, vt quia non adfuit legitimus numerus Episcoporum, vel Abbatum, aut Dignitatum, vel non fuit obseruatus ordo iudiciarius: tunc enim posset Episcopus dispensare cum tali degradato etiam sine assistentia aliorum Prælatorum secundum glos. in cap. Episcopus Presbyter in ver. Synodo 11. q. 3. Ricc. loco citat. quamuis contrariū teneat Bonac. de Censur. disp. 4. pun. vn. num. 19. vers.*

vers. addunt.

- 15 Quæres 3. qua pœna puniatur offendens Vicariū Episcopi? Resp. quod potest ad triremes dānari, si excessus sit grauis, & itā fuisse seruatum contra quemdam Diaconum, qui Vicarium Episcopi in brachio vulnerauit, dicit Ricc. *in Prax. for. eccles. par. 2. ref. 132.*
- 16 Quæres 4. An clerici, qui ad triremes damnantur, sint degradādi? Resp. affirmatiuè, si ad triremes damnentur ad vitam: si verò ad tempus, deponantur tantum verbaliter, & utroque casu licitè verberantur à triremium ministris *Piasic. in Prax. Episc. par. 2. cap. 4. num. 92.* hoc tamen de iure procedit: sed de consuetudine, etiam si perpetuò ad triremes damnentur, verbaliter tantum degradantur, *vt notat Ricc. in Prax. for. eccles. par. 2. ref. 104.*
- 17 Obserua tamen, quod licet ad triremes clerici etiam sacerdotes de consuetudine damnentur, quia pœna detrusionis in monasterium, quæ ad eorum emendationem salubrior esset, ac pro dignitate ordinis honestior, hodiè commodè imponi non potest propter monasteriorum exemptiones, *vt aduertit Ricc. loco citato d. ref. 104.* non debent tamen Sacerdotes ad triremes transmitti, nisi pro maxima causa, vbi scilicet nulla videatur alia spes correctionis subesse, *vt dicit Clar. in d. fin. q. 70. vers. frequens est:* dedecet enim Sacerdotes diuino ministerio iam dicatos tam miserabili punishmentis genere cruciari, licet in clericis non sacerdotibus possit tolerari, si ex-

cessus grauitas id exposcat; & ideo ad huiusmodi pœnam eos non esse damnandos, nisi pro crimine, falsi, hæresis, vel alijs grauissimis criminibus dicit Genues. *in Prax. Archiep. cap. 29. nu. 2. Ricc. in Prax. d. par. 2. ref. 104.* Vnde in alijs delictis vel relegantur, vel carceribus mancipantur, vel, in exilium mittuntur, quia magna est dignitas clericorum, *vt notat Genues. loco cit. num. 1. & seq.* & si clerici sint nobiles, potest pœna corporalis commutari in pecuniariā, *vt d. Ricc. in Prax. vt supra par. 4. ref. 120. per tex. in l. sed si vnus d. quedam ff. de iniur. immò in Regno Franciæ seculares magistratus minimè patiuntur, clericos alijs pœnis, quam sacris Pontificum constitutionibus puniri, ac propterea hæc pœna triremium minimè imponitur, vt refert Ricc. in Prax. d. par. 2. ref. 104.*

18 Ita etiam laicus nobilis regulariter ad triremes, vel alias ignominiosas pœnas non damnatur, sed relegatur *le capitalium d. non omnes ff. de Pœn. Grammat. dec. 33. n. 12.* quod etiam ad Patrem ipsius nobilis, vel in aliqua dignitate constituti, atque ad alios populares diuites, & honestiores extendit Ricc. *in Prax. par. 1. ref. 477. & in collect. decis. 664. par. 3.* nisi sordidas artes exerceant, tunc enim nobilitatem amittunt: vel nisi commiserint crimen falsæ monetæ, hæresis, sodomix, vel alia delicta infamiā inducentia, in quibus nõ habetur ratio nobilitatis quoad pœnas infligendas, *vt decisum refert idè Ricc. in d. collect. dec. 664. p. 3.*

21 Adde, quod etiam pro simplici homicidio nobiles damnari possunt ad triremes: quia sicarius, vel adulter nobilis de iure civili deportatur, ut dicit Alciat. in d. c. cū non ab homine num. 26. de iudic. loco autem deportationis condicens videtur esse in tali casu pena triremium, ut notat Gandin. de malef. tit. de falsar. post num. 3.

S V M M A R I V M.

- 1 Parochus secundas nuptias benedicens quam pœnam incurrat.
- 2 Quando Parochus secundas nuptias benedicens à pœna excusetur.
- 3 Sacerdos sine regularis, siue secularis coniungens in matrimonium, vel benedicens subditos alterius Parochia absque Parochi, vel ordinarij licentia qua pœna puniatur.
- 4 An mulier nubens intra annum luctus incurrat pœnas de iure civili impositas.
- 5 Quam pœnam incurrat Parochus, qui matrimonio clandestino interfuerit.
- 6 Qua pœna puniantur testes, qui sine Parocho, vel sacerdote huiusmodi contractui interfunt, ac ipsi sic contrabentes.
- 7 Quando possit ordinarius absolueri à censuris latis à Iure.
- 8 An matrimonium sit nullum, si omittantur denunciations.
- 9 An puniri possit Parochus, si matrimonio assistat extra ecclesiã.
- 10 Qua pœna plectendus sit Parochus, cuius culpa sine sacramento quis moritur.

11 Quando excusetur Parochus ab administratione sacramenti extremae unctiois.

12 An Parochus tempore pestis teneatur eucharistiam ministrare.

13 An sit de necessitate sacramenti extremae unctiois ungerere venes, & pedes.

14 Sacramentum baptismi, & poenitentia tenetur Parochus ministrare etiam cum periculo vite.

15 An Parochus possit à loco pestifero aufugere relicto substituto.

16 Qua pœna plectitur Parochus cognoscens carnaliter suam filiã spiritualem.

17 An Confessarius copulã habens cum sua poenitente teneatur dictam circumstantiam in confessione aperire.

18 Quid si sceminam, cum qua copulam habuit, baptizauerit.

19 Et quid si utatur sacramento tanquam medio ad sollicitandam poenitentem.

20 An Episcopus peccatum mortale committens teneatur episcopatus circumstantiam aperire.

21 An sacerdos committens peccatum luxurie teneatur dicere confessario, se esse sacerdotem, vel habere votum solemne castitatis.

22 Parochus, vel alius Confessarius reuelans sigillum confessionis qua pœna sit plectendus.

23 An fractio sigilli probetur per testes singulares.

